

[Legislació, plans i documents](#) > [Legislació](#) |

LLEI DE MILLORA DE BARRIS (2004)

Moisès Jordi

S'aprova la Llei 2/2004, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial que preveu invertir 600 milions d'euros fins a l'any 2011 amb l'objectiu d'assolir la rehabilitació integral de diversos espais urbans per tal de millorar les condicions dels ciutadans que hi resideixen. El mes de desembre el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) resol la primera convocatòria d'ajuts, subvencionant el 50% del pressupost de tretze projectes de dotze municipis catalans.

La necessitat d'establir un programa de rehabilitació integral d'aquelles àrees urbanes que requerien una atenció especial va ser inclosa l'any 2003 en el document [ACORD PER A UN GOVERN CATALANISTA I D'ESQUERRES](#) mitjançant el qual el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i Iniciativa per Catalunya-Verds (ICV) formalitzaven l'acord per a governar la Generalitat de Catalunya.

El mes de gener de 2004 es va sotmetre a exposició pública l'avantprojecte de la Llei de millora de barris, que pretenia respondre al compromís adquirit pels tres partits. En la memòria s'exposaven les motivacions d'aquesta nova Llei. Segons el Govern en els darrers vint anys el desenvolupament de la major part de viles i ciutats de Catalunya havia estat positiu, si bé determinades àrees patien problemes d'ordre social, econòmic i urbanístic molt importants. Argumentaven que aquests espais no podien millorar únicament amb intervencions sectorials (per a trobar feina, per a rebre ajudes, per a millorar els habitatges...), sinó que aquestes s'havien d'adreçar a tota la comunitat. Per això la Llei havia de permetre realitzar una intervenció pública de caràcter integral gestionada conjuntament per la Generalitat i els ajuntaments implicats per tal de dotar aquestes àrees d'una qualitat urbana i unes condicions socials equiparables a la mitjana de Catalunya.

El mes de març el Govern de la Generalitat en va aprovar el Projecte de Llei i dos mesos després, el 27 de maig, el Parlament va aprovar la Llei de millora de Barris, Àrees urbanes i Viles que requereixen atenció especial, que fou publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) una setmana després. Es tractava de la primera llei aprovada durant la legislatura i va rebre el suport de tots els grups parlamentaris, inclosa l'oposició formada per Convergència i Unió (CiU) i el Partit Popular (PP).

Contingut de la llei

La Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial fixava la creació d'un fons de foment del programa que permetria finançar projectes d'intervenció integral que tinguessin per objectiu la millora urbanística, social i econòmica de barris que requerien una atenció especial. El fons, adscrit al Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP), havia de finançar entre el 50% i el 75% del pressupost global de cada projecte. En total es preveia invertir en els projectes iniciats en els quatre anys següents un total de 600 milions d'euros fins a l'any 2011. D'aquests, 376 es farien efectius entre el 2005 i el 2008, 248 dels quals els aportaria la Generalitat i 128 les administracions locals.

La Llei establia que podien rebre finançament del fons aquells municipis on s'ubiquessin barris o àrees urbanes que es poguessin trobar en alguna de les situacions següents: processos de regressió urbanística (degradació de les edificacions, manca de qualitat de l'espai públic, dèficit d'equipaments...), problemàtica demogràfica (per pèrdua o envelliment de la població o creixement massa accelerat), presència de problemes econòmics o socials d'especial gravetat o bé dèficits socials, urbans i problemàtiques de desenvolupament local. En tot cas, es consideraven prioritàries les actuacions que s'apliquessin en àrees velles i nuclis antics, polígons d'habitatge construïts a partir dels anys cinquanta i àrees d'urbanització marginal.

Els tipus de projectes i intervencions que calia realitzar podien anar dirigits a la millora d'espais públics i a la dotació de zones verdes, a la rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis, a la previsió d'equipaments per a ús col·lectiu, a la incorporació de les tecnologies de la informació en els edificis, al foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà o l'accessibilitat i a la supressió de les barreres arquitectòniques. Els ajuntaments eren els responsables d'elaborar i executar els projectes, mentre que el DPTOP els havia de seleccionar i assignar-ne els recursos.

Per a escollir els projectes es crearia una comissió integrada per l'Administració de la Generalitat, l'Administració local i els sectors afectats, que analitzarien les sol·licituds presentades i realitzarien la proposta d'adjudicació del fons a partir d'uns criteris d'avaluació que s'havien d'establir mitjançant un decret de desenvolupament. A més, per cada projecte finançat es constituïria un comitè d'avaluació i seguiment integrat per representants de la Generalitat, de l'Administració local, de les entitats veïnals, dels agents econòmics i socials i de les associacions ciutadanes per tal d'avaluar-ne el funcionament.

En principi s'havia previst finançar un total de quaranta projectes, si bé una esmena presentada per CiU va suprimir aquest límit. A més, la federació nacionalista, malgrat votar a favor de la Llei, va votar en contra d'un dels articles que fixava en un 75% l'aportació màxima de la Generalitat a cada projecte, ja que a parer seu aquest límit impediria als ajuntaments amb menys recursos presentar-se a les convocatòries. El secretari de Planificació Territorial, Oriol Nel·lo, argumentava que les operacions que es duguessin a terme havien de ser de gran envergadura per a evitar la política «d'esquixada», és a dir, de moltes subvencions però de poca quantitat.

S'aprova el Decret de desenvolupament

El mes de setembre es va aprovar el Decret 369/2004, de 7 de setembre, pel qual es desenvolupava la Llei 2/2004, de 4 de juny. El Decret havia de concretar el règim de gestió del fons de foment del programa i la forma com havien de ser seleccionats els projectes presentats pels ajuntaments.

El decret fixava que els projectes que es presentessin a la convocatòria haurien d'especificar aspectes com la delimitació de l'àrea, la descripció de la situació urbanística, la proposta d'actuació, un calendari de desplegament, la previsió de recursos o la participació ciutadana. El pressupost de cada projecte no podia ser superior als 20 milions d'euros, dels quals la Generalitat finançaria entre un 50 i un 75%, i s'hauria de realitzar en un període màxim de quatre anys. Cada ajuntament només podria rebre recursos per a una sola intervenció en cada convocatòria, excepte el de Barcelona, que en podria tenir dos a causa del major pes poblacional.

Es creava també una comissió de gestió del fons de foment del programa de barris i àrees urbanes integrada per setze persones en representació de la Generalitat, sis de l'Associació Catalana de Municipis (ACM), sis de la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), una en representació del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC) i una del Col·legi d'Arquitectes Tècnics. Aquesta comissió realitzaria l'anàlisi de les sol·licituds de participació en el fons i formularia la proposta d'adjudicació que indicaria quins projectes podien ser finançats i la quantitat proposada. La proposta es realitzaria a partir d'uns criteris i barems d'avaluació fixats en el Decret, amb les quals es valorarien diversos factors com els indicadors socials, econòmics i urbanístics del barri o bé l'adequació del projecte presentat a les necessitats de l'àrea. Finalment, la proposta de resolució seria elevada per la Comissió al conseller de Política Territorial i Obres Públiques, a qui correspondria la resolució definitiva sobre l'atorgament o denegació del finançament.

Primera convocatòria i primers tretze projectes subvencionats

La primera convocatòria d'ajuts, que preveia una subvenció de 99 milions d'euros, es va iniciar el 15 de setembre i es va tancar el 22 d'octubre. Durant aquest període es van presentar un total de seixanta-sis projectes, dels quals vint-i-nou pertanyien a l'àmbit metropolità, onze a les comarques gironines, deu a les comarques centrals, vuit al Camp de Tarragona, cinc a l'àmbit de ponent i tres a l'Alt Pirineu. Els projectes que no resultessin escollits a la primera convocatòria es podrien tornar a presentar en les següents, que es realitzarien fins al 2007.

El mes de desembre el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, va presentar la resolució definitiva de la convocatòria que adjudicava les subvencions a un total de tretze projectes dels seixanta-sis presentats. Els ajuts suposaven una inversió de 198 milions d'euros, dels quals la meitat aniria a càrrec de la Generalitat i la resta dels ajuntaments beneficiaris dels projectes escollits. Els projectes escollits foren els centres històrics de Balaguer, Manresa i Olot, el Barri del Carme de Reus, Collblanc-Torrassa de l'Hospitalet de Llobregat, **SERRA D'EN MENA** de Santa Coloma de Gramenet i de Badalona, Salt Setanta de Salt, Ca n'Anglada de Terrassa, Barri de l'Erm de Manlleu, la Mariola de Lleida i els barris de Roquetes i **SANTA CATERINA** de Barcelona. El cost total dels projectes anava des dels 7,2 milions d'euros del nucli antic d'Olot fins als 18,7 de Collblanc-Torrassa de l'Hospitalet de Llobregat i en tots els casos la subvenció de la Generalitat era del 50%.

El nucli antic de Balaguer fou el que quedà en primer lloc de tots els projectes presentats. Bona part dels seus 3.000 habitants eren immigrants que vivien en condicions que, des de l'Ajuntament mateix, qualificaven d'inhumanes, ja que en molts casos les cases eren apuntalades i no disposaven dels serveis bàsics. El projecte subvencionat proposava diverses actuacions com crear un centre de recursos i serveis d'atenció a l'immigrant, enderrocar algunes cases per a construir aparcaments o eixamplar els carrers.

A la ciutat de Barcelona les subvencions pels dos projectes sumaven 12,8 milions d'euros dels 30 milions demanats. Es tractava del barri de Roquetes, a Nou Barris, on el projecte se centrava bàsicament a dotar de zones verdes el barri i del barri de Santa Caterina, a Ciutat Vella, on entre altres coses es preveia urbanitzar el Pou de la Figuera, conegut també com a «Forat de la vergonya». Els dos grups de l'oposició (CiU i PP) afirmaven que la subvenció era clarament insuficient i van acusar l'alcalde, Joan Clos, de manca d'ambició per con-formar-se amb aquesta rebaixa i per no haver presentat més de dos projectes a la convocatòria.

Per la seva banda, els alcaldes de Badalona i Santa Coloma de Gramenet es van mostrar molt satisfets amb la inversió prevista per als dos projectes, realitzats conjuntament entre els dos ajuntaments i que se situaven en els barris limítrofes entre les dues ciutats, que sumen un total de 138.000 habitants. Aquests ajuntaments havien demanat una subvenció de 15 milions per cada projecte, tot i que finalment la dotació s'havia quedat en els 9,3 per Badalona i els 9 per Santa Coloma. L'Ajuntament de Santa Coloma es mostrava disposat a assumir la quantitat que havia quedat sense cobrir i el de Badalona reconeixia que caldria buscar altres fonts de finançament.

Al municipi de Salt, a la comarca del Gironès, el projecte subvencionat Salt Setanta incloïa més de la meitat dels seus habitants (15.800 dels 27.000) i comptava amb quaranta-set programes que havien de permetre dotar els barris de nous equipaments socials, millorar els serveis comuns als edificis, reurbanitzar diversos carrers i millorar els serveis públics. L'alcalde de Girona, Anna Pagans (PSC), lamentava que no s'hagués consensuat un

programa conjunt amb Salt que hauria permès incloure els barris de Santa Eugènia i Can Gibert del Pla, que finalment van quedar fora de la subvenció. L' alcalde de Salt, Jaume Torramadé (CiU), lamentava que no s'hagués optat per un projecte comú per tal de defensar les peculiaritats d'aquest municipi.

D'altra banda a la ciutat de Lleida el projecte finançat havia de permetre construir una nova rambla peatonal des del carrer del Joc de la Bola fins a la plaça Galícia amb l'objectiu de donar més vida al barri de la Mariola. També es preveien altres actuacions, com la pavimentació de diversos carrers, la restauració de façanes o la instal·lació d'ascensors.

La resta d'actuacions havien de permetre millorar el centre de Manresa en el marc del Pla integral de revitalització del nucli antic, millorar l'espai públic del Barri de l'Erm de Manlleu, la urbanització de diversos parcs a Collblanc-la Torrassa de l'Hospitalet, realitzar operacions de reforma i rehabilitació urbanística de la part més degradada de la vila vella d'Olot i incrementar la cohesió comunitària dels barris de Ca n'Anglada, Montserrat, Torressana i Vilardell de Terrassa.

Es cerquen alternatives per diversos barris no subvencionats

Els més de cinquanta municipis que no havien obtingut l'ajuda van reaccionar de diversa manera a l'anunci de la Generalitat. Així, per exemple, des de la comarca del Maresme, els ajuntaments lamentaven que cap dels quatre projectes presentats (a Mataró, Argentona, Malgrat i Palafolls) fossin subvencionats, si bé es mostraven disposats a tornar-ho a intentar en convocatòries futures. Altres municipis com Girona, que havia presentat els barris de Santa Eugènia i Can Gibert del Pla, apostaven per buscar no-ves fons de finançament.

Per la seva banda, l'equip de govern de l'Ajuntament de Tarragona, governat per CiU i PP, que havia presentat el projecte del barri de Campclar i que no havia rebut la subvenció, va criticar durament la resolució de la convocatòria. Acusaven el Govern de la Generalitat de sectari, ja que tots els municipis seleccionats, excepte Salt, estaven governats per partits d'esquerres, majoritàriament pel Partit dels Socialistes de Catalunya. A més lamentaven que les màximes puntuacions les haguessin obtingut nuclis històrics, fet que, segons la regidora de Benestar Social, Maria Lluïsa Expósito, evidenciava que el Govern havia primat «les pedres abans que les persones». El delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona, Xavier Sabaté, va negar qualsevol tracte de favor als ajuntaments governats per partits d'esquerres, recordant que la majoria dels projectes no subvencionats estaven governats també per aquests mateixos partits.

També va criticar la decisió de la Generalitat l'alcalde del Prat de Llobregat, Lluís Tejedor, d'ICV, per l'exclusió del barri de Sant Cosme, una àrea amb greus problemes de pobresa i delinqüència.

Precisament en els barris de Campclar i Sant Cosme, juntament amb els de Font de la Pólvora (a Girona) i Sant Roc (a Badalona) que no s'havien presentat a la Llei de barris, el Govern de la Generalitat estudiava crear altres instruments per a resoldre els greus problemes de marginalitat i delinqüència que patien. Segons el secretari general d'Habitatge de la Generalitat, Ricard Fernández, es tractava de barris on no n'hi havia prou amb una aportació puntual tal com proposava la Llei de barris, sinó que calia una intervenció continuada en el temps i en què treballessin totes les administracions implicades a través d'un consorci, tal com s'estava fent al barri de la Mina de Sant Adrià de Besòs.

Després d'aquesta primera resolució, la Generalitat va enunciar que la convocatòria següent s'obriria el febrer de 2005, a la qual també es podrien tornar a presentar els projectes desestimats a la primera convocatòria. Mentrestant, s'havien de començar a executar projectes subvencionats en la convocatòria del 2004.

Continguts relacionats

[LLEI DE MILLORA DE BARRIS \(2004\)](#)